

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, dr. M.L. Vos,
bij het symposium '50 jaar onafhankelijkheid Suriname; reflectie op de rol van de
Eerste Kamer'

Datum 26 november 2025

Dames en heren,

Graag heet ik u van harte welkom in de Eerste Kamer.

Dit is de tijdelijke vergaderzaal van de senaat, vanwege de renovatie van het Binnenhof vergaderen we hier.

Onze zaal aan het Binnenhof is de zaal waar vroeger de Staten-Generaal vergaderden.

Toen de Nederlandse gewesten zich in de zestiende eeuw losmaakten van Spanje, namen de Staten-Generaal in Den Haag de plaats in van de koning.

Ruim twee eeuwen lang beschikten ze over oorlog, vrede en alles wat verder ter tafel kwam.

'Is goetgevonden ende verstaen.'

Of in hedendaags Nederlands: 'is goedgekeurd en besloten.'

In de tijd van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden vloeiden deze woorden dagelijks uit de pen van de griffier van de Staten-Generaal.

Sinds een jaar zijn alle resoluties, beter gezegd, besluiten van die 'oude' Staten-Generaal te vinden op de website Goetgevonden.nl.

Het is een met AI-gemaakte en verrijkte webapplicatie waarmee je kunt zoeken in alle resoluties (besluiten) die de Staten-Generaal hebben genomen tussen 1576 en 1796.

Omdat Suriname vandaag centraal staat, ben ik naar Goetgevonden gegaan om te kijken wanneer Suriname voor het eerst ter sprake kwam in de Staten-Generaal.

En dat blijkt 13 juli 1660 te zijn. Op die dag schrijft de griffier dat een brief van raadpensionaris Johan de Witt wordt voorgelezen. Hij meldt onder andere dat de Engelse koning heeft gevraagd om afhandeling van twee onderhandelingen:

- de zaak van Suriname,
- het marinetractaat.

De Staten van Holland en West-Friesland adviseren vervolgens om de commissie voor West-Indische zaken 'de zaak van Suriname' te laten onderzoeken en verslag uit te brengen.

Tot 1796 komt Suriname nog 262 keer voor in de Goetgevonden-applicatie.

Wat mij opviel aan die eerste vermelding is dat ook halverwege de 17^e eeuw gekozen wordt voor de route 'eerst onderzoeken, dan besluiten'.

Vandaag staat op dit symposium de reflectie van de Eerste Kamer centraal. Niet alleen de reflectie op het debat ruim vijftig jaar geleden in de senaat over de onafhankelijkheid van Suriname, maar ook hoe de Eerste Kamer die rol nu, anno 2025, oppakt.

Want ook nu bespreekt de Kamer met regelmaat over de eigen rolopvatting.
Doen we wat we moeten doen en doen we wat we moeten wel goed?

Die vraag werd weer extra actueel na de toeslagenaffaire. Toen heeft de Eerste Kamer heel kritisch naar de eigen rol gekeken bij de behandeling van de wetgeving die heeft geleid tot de toeslagenaffaire.

En er zijn adviezen gekomen, onder andere om bij wetsvoorstellen niet alleen te kijken naar rechtmatigheid, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid van de wet.

datum 26 november 2025

blad 2

Maar ook naar het doenvermogen van burgers.
Daarmee wordt bedoeld het vermogen van mensen om in actie te komen en vol te houden, zelfs bij tegenslagen.
Reflecteren, onderzoeken en pas daarna besluiten is dus van alle tijden.

Misschien ben je het niet altijd eens met het genomen besluit, en met terugwerkende kracht geldt dat wellicht ook voor de besluiten van die 'oude' Staten-Generaal, bijvoorbeeld de besluiten over Suriname.

Maar ik geloof van harte dat alle leden van de Eerste Kamer uitgaan van de formule:
'Is goetgevonden ende verstaen...'

Of zoals mijn voorganger op deze plek op 28 oktober 1975 zei na de stemming over de onafhankelijkheid van Suriname:

'Wij zijn hiermede aan het slot gekomen van een historisch debat.
Door de aanvaarding van het wetsontwerp tot beëindiging van de statutaire band met Suriname is een nieuwe stap gezet op de weg naar een volledig onafhankelijk Suriname.
Het was een lange, moeizame weg, die strijd voor de onafhankelijkheid van uw land.
Daarbij zijn u grote interne moeilijkheden niet bespaard en ook in de toekomst zijn er hindernissen te overwinnen.'

Dames en heren,

Ik ben heel benieuwd wat er vandaag uit jullie reflectie komt en ik wens jullie een goed symposium!